

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Przygraniczne położenie województwa lubelskiego powoduje konieczność podjęcia międzynarodowej współpracy w zakresie ochrony środowiska i wzajemnej wymiany informacji o jego stanie

Współpraca z Białorusią

Podpisanie protokołu ze spotkania z przedstawicielami BOKZNIoŚ w październiku 2013r. w Brześciu Fot. Archiwum WIOŚ

W roku 2013 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie brał udział w pracach Polsko-Białoruskiej Podkomisji ds. Współpracy Przygranicznej działającej w ramach Polsko-Białoruskiej Międzyrządowej Komisji Koordynacyjnej ds. Współpracy Transgranicznej, regulującej zakres i przebieg działań służb obu krajów w rejonie przygranicznym.

Podstawę prawną współpracy stanowiło porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska podpisane w Białowieży w dniu 12.09.2009 r. oraz ustalenia ww. Polsko-Białoruskiej Podkomisji ds. Współpracy Przygranicznej.

Kontynuowano ponadto współpracę z bliźniaczą jednostką funkcjonującą na terenie Republiki Białorusi - Brzeskim Obwodowym Komitetem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska (BOKZNIoŚ). Współpraca obu jednostek polegała na wymianie informacji o stanie środowiska, pozyskiwaniu danych, zdobywaniu doświadczeń, jak również rozwijaniu i doskonaleniu systemu wzajemnego powiadamiania w przypadku wystąpienia awarii lub nadzwyczajnego zanieczyszczenia wód granicznych.

Szczegółowe zasady współpracy w zakresie ochrony środowiska obu ww. jednostek określa „Protokół techniczny o współpracy w zakresie monitoringu i wymiany informacji o stanie wód powierzchniowych na odcinku transgranicznym pomiędzy Brzeskim Obwodowym Komitetem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Lublinie”, który został podpisany w grudniu 2012 r.

Udział Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie w pracach Polsko-Białoruskiej Podkomisji do spraw Współpracy Przygranicznej, działającej w ramach Polsko-Białoruskiej Międzyrządowej Komisji Koordynacyjnej do spraw Współpracy Transgranicznej.

W roku 2013 przedstawiciel WIOŚ w Lublinie uczestniczył w jednym posiedzeniu ww. Polsko-Białoruskiej Podkomisji do spraw Współpracy Przygranicznej, działającej w ramach Polsko-Białoruskiej Międzyrządowej Komisji Koordynacyjnej do spraw Współpracy Transgranicznej.

Obrady **XI posiedzenia** ww. Podkomisji odbyły się w dniu 15 marca 2013 r. w Białymstoku. W zakresie współpracy w dziedzinie ochrony środowiska omówiono:

- realizację zapisów X posiedzenia ww. Podkomisji,
- współpracę polsko-białoruskich służb ochrony środowiska,
- realizację monitoringu wód powierzchniowych na odcinkach granicznych rzeki Bug i jej dopływach,
- zatwierdzenie protokołu technicznego o współpracy w zakresie monitoringu i wymiany informacji o stanie środowiska wód powierzchniowych na odcinku transgranicznym.

Podkomisja przyjęła sprawozdanie z ustaleń podjętych podczas X posiedzenia Podkomisji oraz zobowiązała służby ochrony środowiska do kontynuowania współpracy.

Kolejne, **XII posiedzenie** ww. Podkomisji, odbyło się w dniu 29 listopada 2013 r. w Brześciu (Republika Białorusi). Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie uzgadniał dokumenty oraz przygotował prezentację dotyczącą przebiegu współpracy z Brzeskim Obwodowym Komitetem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska. Stanowisko WIOŚ w Lublinie na posiedzeniu podkomisji reprezentował Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska – Pani Grażyna Żyła – Pietkiewicz.

W części dotyczącej współpracy w dziedzinie ochrony środowiska omówiono:

- realizację zapisów XI posiedzenia Podkomisji przez stronę polską i białoruską,
- współpracę służb ochrony środowiska na wodach granicznych,
- problemy związane z przekraczaniem granicy w ramach wspólnych spotkań roboczych.

Podkomisja, po przyjęciu sprawozdania z realizacji ustaleń podjętych podczas XI posiedzenia, wskazała potrzebę kontynuowania współpracy przygranicznej w zakresie monitoringu wód granicznych. Strony zobowiązane zostały do rozpatrzenia sprawy wydania broszury o stanie wód powierzchniowych na odcinku granicznym pod kątem możliwości technicznych i finansowych. Ponadto podkomisja zobowiązała strony do rozszerzenia współpracy w zakresie stworzenia transgranicznych ochronionych naturalnych obszarów oraz podjęcia działań zapewniających sprawne przekraczanie granicy.

Współpraca Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie z Brzeskim Obwodowym Komitetem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska w Brześciu (Republika Białorusi).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie w roku 2013 odbył dwa spotkania z przedstawicielami Brzeskiego Obwodowego Komitetu Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska. Jedno ze spotkań odbyło się po stronie polskiej (w dniu 16.04.2013 r. w Białej Podlaskiej) i jedno po stronie białoruskiej (w dniu 29.10.2013 r. w Brześciu). Spotkania te były wynikiem realizacji ustaleń ww. Podkomisji ds. Współpracy Przygranicznej. Głównym ich celem była wymiana doświadczeń w zakresie transgranicznej kontroli stanu środowiska i szybkiego informowania o ewentualnych zagrożeniach.

Podczas spotkań zrealizowanych w 2013 roku dokonano 2 wspólnych poborów wód rzeki Bug na odcinku granicznym oraz omówiono następujące tematy:

- uzgodniono i przedstawiono założenia realizacji monitoringu wód rzeki Bug oraz jej głównych dopływów w roku 2013,
- zaprezentowano i omówiono wyniki badań wód rzeki Bug przeprowadzonych podczas wspólnych poborów, które odbyły się w dniu 10.10.2012 r. oraz 16.04.2013 r.,
- zaprezentowało i omówiono wyniki badań odcinka granicznego wód rzeki Bug oraz jej głównych dopływów ze strony polskiej i białoruskiej wykonane w IV kwartał 2012 r. oraz w I – III kwartale roku 2013,

- omówiono bieżące inwestycje realizowane po stronie białoruskiej, które mogą mieć wpływ na uzyskiwane wyniki badań (budowa mostu na rzece Muchawiec, modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków w Brześciu – wizja lokalna),
- omówiono bieżące problemy w zakresie ochrony środowiska.

Zgodnie z zapisami ww. „Protokołu technicznego o współpracy w zakresie monitoringu i wymiany informacji o stanie wód powierzchniowych na odcinku transgranicznym pomiędzy Brzeskim Obwodowym Komitetem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Lublinie” w roku 2013 dwukrotnie przekazywano informację o stanie wód rzek transgranicznych w związku z nadzwyczajnymi sytuacjami ekologicznymi.

W kwietniu 2013 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie prowadził wymianę informacji z Brzeskim Obwodowym Komitetem Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska na temat stanu jakości wód rzeki Bug w związku z otrzymanym zgłoszeniem na temat jej prawdopodobnego zanieczyszczenia. Przeprowadzone badania oraz wizje lokalne wskazały na naturalne przyczyny zaistniałej sytuacji (wystąpienie wód z koryta rzeki i podtopienie okolicznych terenów).

W czerwcu 2013 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie podczas badań realizowanych w ramach Wojewódzkiego Państwowego Monitoringu Środowiska (WPMŚ), stwierdził zły stan wód na rzece Czapelka (dopływ Bugu). W wyniku przeprowadzonych prac terenowych stwierdzono: wysoki stan wód, mały przepływ, niską przejrzystość wody, zagniwające resztki roślinne unoszące się w wodzie oraz niską zawartość tlenu. Stwierdzono również przekroczenia norm określonych dla CHZT-Cr, azotu Kjeldahla oraz fosforanów. Analiza przeprowadzona w terenie oraz wykonane badania wskazała na naturalne przyczyny zaistniałej sytuacji. Woda spływając z kilkutygodniowych rozlewisk wprowadzała do rzeki znaczny ładunek rozkładającej się materii organicznej. Spowodowało to szybkie zużycie tlenu rozpuszczonego w rzecznej wodzie. Warunki takie mogą być bardzo niekorzystne dla bytowania ryb i innych organizmów wodnych. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie zgodnie z zapisami ww. protokołu technicznego informował na bieżąco stronę białoruską o stanie wód rzeki Czapelka. Temat ten był również przedmiotem rozmów podczas spotkania roboczego obu stron, które odbyło się w dniu 29.10.2013 r. w Brześciu.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie uczestniczył również w opiniowaniu projektu budowy elektrociepłowni z układem gazowo-parowym (EC-UGP) o mocy cieplnej 150MW w Brześciu.

Stały kontakt z przedstawicielami służb ochrony środowiska Republiki Białorusi powinien być w dalszym ciągu doskonalony i umacniany. Jest on źródłem ważnych informacji o działaniach podejmowanych na rzecz ochrony środowiska na wschodniej granicy Polski będącej jednocześnie granicą Unii Europejskiej.

Współpraca z Ukrainą

Współpracę Polski i Ukrainy w dziedzinie ochrony środowiska wyznaczają te same priorytety, a mianowicie racjonalne kształtowanie środowiska i gospodarowanie jego zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz przeciwdziałanie zanieczyszczeniom. Skuteczna realizacja tych założeń wymagała stworzenia systemowych rozwiązań, którymi są programy Państwowego Monitoringu Środowiska mające podparcie w prawodawstwie poszczególnych krajów.

W 2013 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie kontynuował współpracę z Ukrainą. Podstawę współpracy stanowi Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Ukrainy sporządzona w Kijowie w dniu 10 października 1996 r., która weszła w życie z dniem 6 stycznia 1999 r.

Ważnym elementem na szczeblu regionalnym są porozumienia o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska zawarte pomiędzy Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Lublinie, a Państwową Inspekcją Ekologiczną Obwodu Wołyńskiego oraz Obwodu Lwowskiego.

Współpraca realizowana w 2013 r. opierała się głównie na wymianie informacji pomiędzy Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Lublinie Delegaturą w Zamościu, a Państwową Inspekcją Ekologiczną Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Lwowskiego. Na początku 2013 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu przekazała stronie ukraińskiej materiały zawierające informacje na temat planowanego monitoringu wód powierzchniowych w obszarze przygranicznym do ewentualnego wykorzystania przy organizowaniu badań po sąsiedzkiej stronie. Do informacji tych należały:

- Nazwa i lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych planowanych do badań w 2013 r. na rzece Bug,
- planowane terminy poboru prób wody rzeki Bug w punktach pomiarowo –kontrolnych Kryłów, Zosin, Horodło, Dorohusk,
- zakres badań z wyszczególnieniem wskaźników pomiarowych,
- wykaz metodyk badawczych w oparciu o które wykonywane są badania,
- inwentaryzację potencjalnych źródeł zanieczyszczeń w obszarze przygranicznym,
- ocenę jakości wód rzeki Bug za rok poprzedni.

Wyniki analiz prób przekazywane były raz na kwartał wspomnianym wyżej Inspekcjom.

Podobnie jak w latach ubiegłych również w 2013 r. odbyło się posiedzenie Polsko – Ukraińskiej Komisji do Spraw Wód Granicznych. Było to już XIV z rzędu spotkanie, w tym roku zorganizowane przez Stronę Ukraińską w miejscowości Dowgomosciska. Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska w Lublinie i Rzeszowie reprezentował przedstawiciel Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Działające w składzie ww. Komisji Grupy Robocze: Ochrony Wód (OW) oraz do spraw Zwalczania Nadzwyczajnych Zagrożeń (NZ), w skład których wchodzi przedstawiciele WIOŚ Lublin, przedstawiły swoje sprawozdania z pracy za rok poprzedni. Materiały te obejmowały prezentację wyników badań granicznej rzeki Bug oraz ocenę stanu jej czystości w 2012 r., aktualizację danych teledadresowych w „Systemie powiadamiania i ostrzegania o nadzwyczajnych zanieczyszczeniach wód granicznych z Ukrainą”- służb funkcjonujących w Polsce i na Ukrainie współdziałających w przypadku wystąpienia zagrożenia dla środowiska. W trakcie posiedzenia dokonano aktualizacji planu pracy tych grup w 2013 r. oraz przyjęto plan pracy na 2014 r.

W 2013 r. Państwowa Inspekcja Ekologiczna Obwodu Wołyńskiego nie przekazała do WIOŚ sprawozdań z badań granicznej rzeki Bug jak również nie odpowiedziała na zaproszenie do zorganizowania wspólnego poboru wód rzeki Bug na moście w miejscowości Dorohusk. Dlatego też zintensyfikowanie współpracy w zakresie płynnej wymiany wyników badań uzyskanych przez obie strony w wyznaczonych przekrojach pomiarowo – kontrolnych zlewni rzeki Bug przyjęte w planie pracy na 2014 r. pozostaje nader aktualne.